

**R. P. Christophori Gillii, Ex Brigantio Lvsitaniæ, Societatis
Iesv, Et in Conimbricensi Academia S. Theologiae
Professoris; Commentationvm Theologicarvm De Sacra
Doctrina, Et Essentia atque vnitate ...**

Gil, Christovão

Coloniae Agrippinae, 1610

Ex operatione Dei colligitur præsentia Dei intima ad res omnes. cap. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82291](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82291)

proximum. Longè tamen diuersa ratio est utrobique: nam agere nullo præsupposito subiecto nõ habet latitudinem: & idcirco. si propterea conuenit Deo, quia infinitus est, conuenire nequit ulli agenti finito. At verò agere indistans habet latitudinem: & ideo, cum minus sit agere in aliquod certum interuallum, & nõ ultra, quam posse agere in quamuis distantiam maiorem in infinitum, si hoc secundum conuenit Deo ratione suæ omnipotentia, illud primum, cum sit minus, cur non conueniet causæ secundæ, quamuis non sit infinita? præsertim quia, si possibile est agere in remotum nõ agendo in proximum, non arguitur virtus infinita ex hoc ipso, quod agat solum in remotum, quin prius agat in proximum: si enim fingamus unum agens solum posse agere in passum distans decem cubitos, & non ultra: aliud verò indistans per viginti, & sic in infinitum, vis actiua primi erit minor, quam secundi, & huius quam tertij, & sic in infinitum: atque adeo ea sola, quæ potens est agere indistantiam infinitam, erit infinita: cæteræ autem finitæ.

VII.

Itaque negatio distantia agentis immediate non per aliud suppositum, est conditio requisita omni agenti, quia agens est, sunt enim quædam conditiones communes causis, quales sunt: à quibus nec ipsa causa prima absolui possit: qualis est in causa finali apprehensio, atque intentio finis: sine quibus nec bonitas diuina mouere potest tanquam finis: In materiali, ac formali conditione necessaria est unio: sine qua nec ipsum verbum diuinum, quod cõparatione naturæ assumptæ habet quandam similitudinem cum materia, quatenus sustentat, & formæ quatenus cõmunicat illi suum esse diuinum, posset hypostatice sustentare naturam terminando dependentiam illius. Eiusdem generis est in causa efficiente negatio distantia secundum tempus & locum. Cuius rei rationem reddit Iauell. i. p. q. 8. art. 1. §. Sed contra hoc. si hoc, post Capreol. in i. d. 37. q. vnica ad 8. Scoti contra primam conclusio. quia agens est quodammodo actus ipsius passi, & passum est quodammodo in potetia ad ipsum agens, actus autem, & potentia ex ratione sua sunt indistantes, ex 9. Met. Hæc ratio, licet ostendat aliquam proportionem inter agens, ac patiens similem illi, quæ est inter actum, & potentiam, nõ tamen reddit sufficiens fundamentum. Responderi. n. potest, quemadmodum ex hac proportionem non rectè sequitur agens, & patiens debere cõiungi formaliter, sicut actus vnitus formaliter potetia passiuæ, ita etiam non sequi debere esse indistantes.

Iauellus.
Capreol.

Primum verò fundamentum est, quia sicut ipsum esse causæ supponitur ad actionem, ita esse hoc loco, vel tempore supponi debet ad operationem in hoc loco, vel tempore: nam, quæ est proportio ipsius esse absolute ad agere absolute, eadem est inter esse hic, vel nunc ad operari hic, vel nunc: & proinde, si quod absolute non est actum, vel virtute, nequit absolute operari, & iam quod non est actum, vel virtute hic, aut nunc, nequit agere hic, vel nunc: nam existentia pro alio tempore, ac loco perinde se habet, ac si non esset: quis enim diceret esse substantiam aliquam existere in certo aliquo tempore, ut possit operari in tota æternitate, vel saltem in aliqua differentia temporis, in qua nullo modo existat. Ratio verò cur hoc euidentius appareat impossibile in tempore, quam in loco, est, quoniam id, quod pro hoc tempore non existit, simpliciter non habet esse: & propterea neque vim operandi: & quod alibi existit, simpliciter habet esse, quamuis non sit in loco, ubi sit effectus: si tamen res bene expendatur quoad hoc est eadem fere ratio. Rogo enim cur effectus, qui hodie producit, fieri, atque dependere nequeat ab existentia hesternæ causæ, quæ hodie iam non est per se aut virtutem relictam. Respondebitur quia non est in tempore præsentis, in quo effectus actu producit: eodem modo effectus, qui in vno loco sit, pendere nequit à causa absente, nisi saltem per virtutem à se emissam in eo sit. Quemadmodum igitur Deus, quamuis sit omnipotens, si concipiatur in vno certo tempore existere, & non in alio, non poterit actu producere effectum pro eo tempore, quo conciperetur non existens, in quamuis sit omnipotens, si concipiatur circumscriptus certo aliquo loco, agere non poterit in eo, à quo abest.

Ex operatione Dei colligitur præsentia Dei intima ad res omnes.

CAPVT V.

Capite præcedente ostendi non posse agens operari in remotum nihil agendo in proximum: atque adeo debere esse immediatum passio per se, vel propriam virtutem. Et ex hoc principio Deum esse immediate præsentem rebus omnibus, neque posse illi cõpetere primum illum modum operandi in remotum ex tribus assignatis eodem capite, numero 2. Nunc videndum, utrum cõueniat aliquis ex duobus aliis, an vero

VIII.

I.

verò ex operatione eius neceſſario colligatur immediata præſentia ſubſtantia diuinæ ad res omnes, non ſolum ſecundum contactum extrinſecum, ſed etiam ſecundum indiſtantiā ipſius ab intimis quibuſque partibus rerum omnium.

II. Sunt verò, qui exiſtunt, quamvis cauſa nihil agens in intermediū ſpatium operari nequeat in remotū, tamen operationē huiusmodi non eſſe neceſſariam ad hoc, ut virtus agētis principalis ſit immediata paſſo, ſed propter ſubordinationē effectuum, quorū vnus ſupponit alterius productionem, vel propter diſpoſitiones requiſitas ex parte ſubiecti, ut recipiat formā à principali agente: & ita cōcedunt eſſe poſſibile ſecundum, ac tertium modū agendi in remotū præſuppoſita actione aliqua in proximum. Vtrunq; verò exemplo illuſtrant: tertium quidē quoniam ſol diſtans à corruptibilem corporum ſphæra producit in eam lumen, producēdo ſimul in medium, non quaſi virtutem productiuam vterioris luminis, ſed tanquam conditionē, ſine qua nequit produci lumen in ſpatio remoto. Secundum verò probant ſumpra ſimili udine ab adgeneratione, ſive nutritione naturali viuentis, ad quam non requiritur intima præſentia agentis principalis, ſed ſufficit contactus extrinſecus abſque eo, quod intromittatur in alimentum, quod eſt paſſum, vlla viſa actiua attingens efficiēter educationē formæ ex potentia materiæ. Probat verò, quoniam viuēs, quod nutritur, vi potentia nutritiua introducit formam ſubſtantialem in interiores partes alimenti proximē diſpoſiti, quibus nō eſt immediatē, & intime præſens per ſe, ut euidens eſt. Non item per aliquam virtutem: nam virtus nutritiua ſeu cōuerſiua alimēti in ſubſtantia aliti eſt viſalis, & proinde conuenire nequit partibus alimenti, quamdiu manent ſub forma alimenti: & ita ſaltem quando materia alimēti minima informaretur, ſimul anima nutriti erit actio in intimas partes paſſi ab agente præſente ſolū exterius ſine virtute inſtrumentaria introducta. Idem cernitur in motu proiectorum: nam quamvis proiectans initio attingat immediate mobile, illudque pellat, poſtea tamen diſiungitur mobile à proiectante, & continuatur motus abſq; actuali impulſione, aut vlla virtute, quæ remaneſcit impreſſa mobili à proiectante: & in neque pars prima motus eſt cauſa efficiens ſequentium, neque relinquitur impulſus aliquis, ſive impetus, quo mobile feratur: hic enim, ſi daretur, cū ſit eiufdē ſpeciei, quando exit ab eadem virtute motiua, verbū

gratia Hominis, non poſſet efficere motu ſpecie diuerſos, quales videmus fieri ab Homine proiectante nūc lapidem ſurſum, nūc deorſum. Ex quo colligunt poſſe Deo competere alterutrum ex his operandi modis: & conſequenter ex operatione ipſius minimē colligi præſentiam eius intimam ad oēs res; quoniam ipſe virtute ſua ſupplere poſſet omnem conditionem agendi, & ſubordinationē effectuum, itemq; vicem diſpoſitionū: poſſe enim ſubito copulare formam ſubſtantialem materiæ nullis diſpoſitionibus præuijs: quare ſublatis diſpoſitionibus intermediis poterit è loco remoto facere id, quod illis intermedijs fieret, & ita operari indiſtans.

III. Hi etiam operandi modi ſunt impoſſibiles ob rationē aſſignatam cap. præcedente: ſi enim effectus intermedij nō ſunt virtus actiua agētis principalis, nō eſt hic, ubi effectus producit, viſ efficiēs, à qua actio pendere, & promanare poſſit: cōditiones verò, aut diſpoſitiones, quibus paſſū redditur habile ſuſcipiendę formæ, nō ſufficiūt, niſi adſit viſ actiua, quæ reuera non adeſt, ſi in ſola re diſtanti eſt viſ agēdi, neq; vllō modo communicatur alicui agenti ſaltem inſtrumentali immediato. Neq; argumentum ſumptum à ſole rem concludit: nam, ut inferius fuſius explicabo, lumen intermedium, eſt verē cauſa efficiens inſtrumentaria luminis vltierius diſfuſi.

IV. Quod verò attinet ad modum agēdi per immediatum contactum extrinſecum in partes internas cum diſtantiā ab eiſdē, dicendum omninō eſt non eſſe poſſibilem, niſi in proximas ſibi imprimat vim aliquā actiuam, qua mediante attingat internas. Fundamentum eſt, quoniam tactus ſecundum partes externas non tollit veram diſtantiā inter agens ita immediatū paſſo, & partes interiores ipſius; quare, ſi detur actio ab agēte extrinſecus appoſito in partes remotas, & nō per virtutē tranſmiſſam ab illo in intermedias, verē ager indiſtans, & effectus penderet à potentia actiua alibi exiſtente, & nullo modo, vel ſaltem virtualiter præſente: eadem verò prorfus eſt ratio impoſſibilitatis in hoc agendi modo, atque in priore: idcirco enim Philoſophus negat agens operari poſſe indiſtans, quin operetur prius in propinquum, quoniam interuentu formę in medio productæ tanquam inſtrumenti agentis principalis remoti attingitur effectus immediate: & quemadmodum in naturalibus experientia docet nihil agere in paſſum remoto actu diſtinctum ab immediato, quin prius agat in immediatum, eadem quoque

magistra scimus nihil agere in parte remotas, quin agat in proximas: & sicut in priore casu ratio suadet eiusmodi actionem non solum requiri, vt conditionem ad agendum vterius, verum vt translationem virtutis actiue, à qua dependeat effectus longe distans ab agente principali, ita etiam in casu, de quo agimus, actio in partes vicinas agenti immediato requiritur tanquam communicatio virtutis actiue, à qua proxime, & immediate procedat actio, quæ sit in partibus intrinsicis. Quæ res inductione constare poterit in omni actione naturali, siue substantiali, siue accidentaria. Quem discursum Philosophis relinquo: solumque ostendo in generatione naturali, in qua maior est difficultas, admittendo eam sententiam, quæ asserit generationem esse veram actionem: in qua generans non potest esse intime præsens omnibus partibus materiæ, quæ est subiectum generationis, vt per se patet: sed, si consulimus experientiam, comperimus nullo modo opus esse, vt generans immediate attingat materiam geniti, pro eo instanti, quo forma substantialis primo inducitur in materiam, frequenter enim animatur fœtus in utero materno absente Patre; sapius etiam mortua gallina, quæ ouum peperit, & gallus, qui semen indidit, alterius gallinæ incubitu gignitur pullus: signum ergo est ipsam momentaneam actionem generationis non pendere ab immediata præsentia generantis, sed à præsentia virtuali, quæ manet in semine, & dispositionibus actione illius inductis: quæ, cum sint intime præsentis materiæ, quam actuant, ac disponunt, virtute principalis agētis, à quo sunt, educunt formam de potentia ipsius materiæ: & ita nullibi datur partialiseductio, quin ibidem intime præsens adsit partialis virtus, à generante deriuata.

V. Hoc generationis exemplo euertitur oppositæ sententiæ fundamentum peti- tum à nutritione: nam in hac etiam id, quod immediate attingit introductionem formæ aliti in materiam nutrimenti, non est ipsa forma substantialis nutriti, imò neque ipsa potentia nutritiua, sed dispositiones cōnaturales viuenti, quod nutritur, introductæ in materiam alimenti vi potentie nutritiue, & caloris naturalis: hæc verò dispositiones diffusæ sunt per totam illam materiam conuertendam in substantiam aliti, nec enim inducitur forma in materiam non apte dispositam: & ipsæ vel euocant, atque inuitant ad materiam,

quam actuant, formam viuētis, si incorruptibilis est, vel ex ipsa materia educunt, si forma est corruptibilis, & vtramque mutuo nexu copulant. Respondeo itaq; argumento, tametsi vis nutritiua vitalis non insit alimēto, quamdiu manet sub forma alimenti, tamen actione partium viuētium, & virtute caloris natui introduci dispositiones in totam illam materiam minimam informandam formam viuētis, quarum vi, & actione immediata introducitur forma in singulis eius partes. Argumentum de motu projectorum apud eos, qui negant imprimi mobili vim aliquam, siue impulsū à proijciente, difficile fortassis erit: ijs verò, qui impulsū admittunt, non item: quorum ego sententiæ accedo: Et rationi, quæ oppugnat, respondeo absurdū non esse, vt ab instrumento eiusdem speciei diuersimode applicato proueniant effectus specie distincti, vt vel in eodem motu admittere debent ij, qui impulsū negant. Nam Homo vna pollet virtute motiua eiusdem speciei ad mouenda alia corpora, & tamen pro diuersa ipsius applicatione, ac directione causat motum sursum, deorsum, & plures alios diuersos: quod ergo ipsi concedere tenentur in virtute motiua, non debent absurdum reputare in impulsu.

Hoc ipsum, quod ostensum est de agentibus creatis, habet etiam locum in Deo, non propter imperfectionem virtutis, sed propter repugnantiam rei. Et sicut causæ secundæ transmittere nequeunt actionem in partes intimas passī, quod immediate tangunt, nisi per intermedias, ita si Deus esset solum extrinsece præsens, nec illaberetur intime rebus omnibus per se, vel suam virtutem nequaquam posset operari intra res ipsas. Fundamentum est, quoniam conditio propinquitatis causæ ad effectum, vt iam superius dixi, est de ratione causæ agentis in communi: & proinde, quamuis Deus supplere possit efficacitate potentie suæ vicem cuiusvis causæ secundæ, nec indigeat instrumento, aut dispositionibus ad agendum, tamen vt agat vbi non est, non cadit in eius omnipotentiam. Sed enim inquiet aliquis, quamuis hæc ita sint, adhuc ex operationibus ipsius non colligetur immediata præsentia; quandoquidem creaturæ, quæ agunt, non oēs habent intimam præsentiam, sed solæ incorporeæ: & non semper habent præsentiam cōtactus extrinseci, vt patet in sole, qui à visceribus terræ longe distans inibi gignit metalla: sicut ergo agentia creata, cum re ipsa distent ab effectu exerunt vim actiua, & per virtutē in medio

medio diffuſum operatur, vbi non ſunt, ita non videtur repugnare cauſæ primæ, vt non cōcurrat ad effectum immediate per ſe, ſed per virtutes communicatas creaturis, & ita ex operatione diuina in re aliqua, vel loco non elicitur efficaciter, quod Deus ſit illis intime præſens. Et confirmatur quoniam Deus poteſt ſupplere actionem cauſæ ſecundæ: ergo ſupplere poterit concurſum virtutis instrumentariæ, quam ipſe extrinſecus aſſiſtens induceret in intimas partes ſubiecti, vt per ipſam operaretur: quo dato per ſolam extrinſecam præſentiam poſſet agere in intimas partes ſubiecti, abſque alia virtute actiua intermedia.

VII. D. Thom. in 1. d. 37. q. 1. art. 1. & 1. p. q. 8. art. 1. volens occurrere huic difficultati aſſerit habere Deum in omni re effectum quendam ſibi proprium: nempe eſſe creatum: hoc autem eſt intimum rei: ideoque oportet, vt Deus ſiue de nouo illud producat, ſiue conſeruans ſit intime præſens rei, quæ habet eſſe: contra quod fundamentum arguitur ex Scoto in 4. diſt. 1. quæſt. 1. quoniam, vel hic effectus ita eſt à Deo, vt non ſit etiam à cauſis ſecundis, vel admittit etiam cauſalitatem ipſarum: primum non eſt dicendum, quoniam quidquid aliquid gignit, aut cauſat, conſert illi eſſe, omnis enim cauſalitas terminatur ad ipſum eſſe: ſi ſecundum admittatur, non recte inferitur præſentia: nam proprius effectus cauſæ principalis, ad quem admittuntur aliæ cauſæ ſubordinatæ, non arguit immediatam præſentiam cauſæ illius principalis, vt conſtat in Architecto, cuius proprius effectus eſt tota fabrica, cum ſingulæ partes ſint effectus opificum ſubordinatorum, & tamen non opus eſt, vt Architectus fabricam contingat: Caietan. 1. p. quæſt. 8. art. 1. §. Notatertio, ita explicat ſententiam D. Thom. vt proprium non ſumatur, prout diſtinguitur contra commune, ſed prout diſtinguitur contra alienum; dicitur ergo ipſum eſſe proprius, ſiue per ſe primo effectus Dei, quia ſolus poteſt omnia facere, quæ exiguntur ad hoc, vt aliquid ſit: etenim res omnis, aut eſt materialis, aut immaterialis, ſi materialis, vt ſit indiget materia, quæ à ſolo Deo creatur, & conſeruatur: ſi immaterialis, ſimiliter à ſolo Deo ſit, & ita in omni re eſt aliquid productum, & conſeruatum à ſolo Deo, & propterea Deus dicitur agens omnium immediate inſpiratione ſuppoſiti.

VIII. Et quidem hæc interpretatio bene ex operatione colligit præſentiam: quoniam, cum res omnis ſit ſubſtantia, vel inſubſtantia, ſi in quauis ſubſtantiā eſt eſſe à ſolo Deo

productum, Deus eſt intime præſens eiſ nodi ſubſtantiæ, & omnibus operationibus, & accidentibus, quæ in ea ſunt. Verum tamen nō videtur attingere mentem ſancti doctoris, neque germanum ſenſum literarum: nā D. Thom. ait eſſe creatū eſſe proprium effectum Dei, ſicut ignire eſt proprius effectus ignis: ſignificans ipſum eſſe creaturæ quoad ſe ipſum adequatè procedere, ac fieri à Deo: quare cenſeo cum Sylueſtro 1. p. Syneſt. conſlati q. 8. art. 1. §. 2. quādo S. Thom. vocat ipſum eſſe effectū Dei proprium, id eſt, nō alienum, intelligere eſſe adequatum, ita vt nullū ſit eſſe, quod nō fiat à Deo, ſiue ſolo, ſiue ſimul cum cauſis ſecundis: & ita abſtrahendo ab actione, qua Deus ſolus conſeruatur eſſe ſubſtantiæ immaterialis, & conſiderando actionem vitalem talis ſubſtantiæ, ex ipſa colligitur immediata, atque intima præſentia eſſentiæ diuinæ, ex iactō fundamento. Quoniam eſſe huius etiam eſt proprius effectus Dei, ita vt nulla omnino virtute fieri poſſit, quin ſit, etiam immediate à Deo: nam, cum ſit creatura, abſolui nequit ab vniuerſali dependentia à creatore. Itaque, vt alibi contra Durand. ſuſius oſtendamus, res omnis ſiue ſit ſubſtantia, ſiue accidens, ſemper actu pendet ab vniuerſali cōcurſu cauſæ primæ, qui talis eſt, vt nō niſi ab ea immediate procedat, aut procedere poſſit. Quo fundamento iactō, iam ex omnibus præmiſſis cōſtat argumentum, quo oſtenditur immediata, atque intima præſentia Dei in rebus omnibus. Nihil diſtans agit in remotū niſi tranſmittat in proximum virtutem, quæ ſit ratio agendi in remotum, non eſt autem virtus vlla creata, quæ ſuppleat, aut ſupplere poſſit vicem concurſus generalis Dei in omnes effectus: ergo vbiunque ſit, aut eſt aliqua creatura, ibi quoque eſt Deus ſecundum eſſentiam,

IX. Ex dictis conſtat cur Deus neceſſario debeat eſſe intime præſens vbi operatur, non vero creatura: nempe quoniam hæc poteſt tranſmittere aliquā virtutem, quæ ſuppleat vicem ipſius, nō vero Deus. Ad confirmationem reſpondetur diſtinguendo antecedens. Nam, ſi loquamur de iactō abſque vlla ſuppoſitione impoſſibili, verū eſt: ſi vero de cauſa instrumentaria impoſſibili, & chymærica negādum. At vero virtus, quæ ſuppleat immediatam cauſalitatem Dei, & ſit veluti intermedia inter ipſum, & effectum, eſt impoſſibilis, & ideo argumentum nihil probat. Poteſt etiam reſponderi ideo Deum ſupplere poſſe concurſum cauſæ ſecundæ, quoniam illā virtute continet: verum, ſicut ipſa non poteſt operari indiſtans, ita neque Deum ſupplendo eius cōcurſum poſſe

agere in remotum, & sicut ad agendum per se supponit immediationem cum passo, ita etiam ad operandum supplendo actiuitatem causæ secundæ.

Operatio diuina supponit præsentiam potentialem ad effectum, actualement vero ad subiectum, quod supponitur actioni.

CAPVT VI.

I. **E**X superiorib⁹ satis liquet inter Deum, & omnes eius effectus, atque adeo res omnes creatas, quæ sunt effectus illius, intercedere præsentiam aliquam, siue indistantiam secundum esse reale, eamque recte ex diuina operatione probari. Nunc videndum superest vtrum sit prior operatio Dei in rebus, an vero indistantia ab illis. Huius quæstionis decisio facilis est in sententia Caietani, Ferrar. & aliorum Thomistarum dicentium ipsam Dei operationem esse rationem formalem existendi in loco, & fundamentum proximum præsentia: nã cum omnis ratio formalis sit prior natura effectui formali, & omne fundamentum relatione, consequenter operatio, cum sit contactus quidam virtualis Dei ad creaturas, si sit ratio formalis existendi in illis, erit prior existentia, ac præsentia Dei in rebus. Et huiusmodi præsentia non requiretur, quasi quid necessarium ad operationem, sed consequenter, vt effectus ipsius, vt expresse notat Caietanus 1. p. quæst. 8. art. 1. §. *Ad obiectionem*, Iauell. §. *Quantum ad tertium*, & Ferrar. lib. 3. contra Gentes cap. 68. §. *Respondetur*, Ego tamen cum sentiam non operationem, sed immensitatem, cum indistantia esse proximum fundamentum præsentia: Dei ad res, aliam rationem ordinis assignare debeo.

Caietanus.

Iauellus.
Synesius.

II. Præmitto itaque primo terminorum expositionem, & quandam diuisionem: diuisio est actionis diuinæ: nam alia est creatiua dans esse nullo præsupposito subiecto, & cum nouitate essendi, alia sine nouitate essendi, quæ est conseruatiua: Alia denique productiua alicuius in, vel ex præsupposito subiecto siue cum nouitate essendi, siue non: quales sunt omnes productiones, & conseruationes formarum dependentium à subiecto. Porro in hac comparatione aliud est loqui de præsentia Dei ad rem productam per operationem, aliud ad locum, siue subiectum, in quo

producitur. Termini, quorum expositio est necessaria, sunt distans, non distans, indistans: quorum duo priores sunt contradictorij, inter quos respectu cuiusque non datur medium; postremus est veluti priuatiuus, & contrarius primo, ita vt inter vtrunque cadere possit medium, saltem per negationem vtriusque: Etenim distans necessario inuoluit habitudinem inter duo extrema actu existentia, & disiuncta loco: indistans vero importat negationem distantia: duarum rerum actu existentium: quod enim non existit sicut non est distans, ita neque indistans ab altero, siue existente, siue non. Ex quo fit, vt si comparentur duæ res, quarum vtraque, vel altera nõ existat, verè dicantur non distantes, indistantes vero, aut distantes nequaquam. Porro indistantia vnus rei ab altera, alia est actualis, alia potentialis: actualis est, quando vtraque actu existit cum negatione distantia: potentialis vero, quando res actu existit sub ea dispositione, vel modo, vt absque sui mutatione possit coexistere loco, aut rei alteri non distanti à se: quomodo cælum empyreum dici potest indistans potentialiter à loco, vel corpore possibili fieri à Deo immediate post superficiem conuexam ipsius cœli empyrei: quamdiu enim tale corpus actu non sit, cælum non est actu distans, aut indistans ab eo: potentia tamen est indistans: nam de se habet sufficiens fundamentum, vt sine vlla sui mutatione coexistat illi, si ponatur: hoc etiam modo, vt constat ex dictis Patrum referendis, cap. 20. dicentium Deum esse supra cœlos, & extra omnia, Deus est potentia indistans ab omni loco, & re, quandoquidem vi suæ immensitatis est aptus, vt sit in omnibus posita ipsorum existentia, quod ratione patet: nam quoties interuenit aliqua negatio, quæ eo solum definit esse priuatio, quia desideratur connotatum, eo ipso, quo id ponitur, transit in priuationem, vt negatio visus in cataracta ante septimum diem adueniente illo iam restat priuatio, siue cæcitas, quoniam iam est subiectum aptum, quod cæcitate connotatur: indistantia vero supra non distantiam solum addit connotationem existentia: extremorum: Et ideo cum Deus non sit distans ab vlla re non existente, vt se patet: Et hæc negatio semper, ac necessario ipsi conueniat, hoc ipso, quo res incipit existere, adest connotatum, & ita negatio distantia: perseverans transit in indistantiam priuatiue sumptam. Quod non necessario competit creatu-